

„ISEIVIŲ DRAUGAS“

„Tria kartą į savaitę kiekvieną subatą.“

KAINA JO:

metams 8 šil. (\$2).
pusmečiui 4 šil. (\$1).
3 mėnesiams 2 šil. (50 c.).

Pagarsinimai 6 penai už ketvirtinį coli, arba sulig sutarties.

Puiki sąsastuvė darbams atlikti. Knygų sandėlis!

„Isciviu Draugas“

281 Eglinton Str., Glasgow.

Lietuvis
Nacionalusis
M. Mažvydas
biblioteka

ISEIVIŲ DRAUGAS

„ISEIVIŲ DRAUGAS“

Lithuanian Weekly newspaper.
Published every Saturday by
Lithuanian R. C. Association
of Labour. Subscriptions:

Yearly 8 sh; halfyearly 4
sh. Advertisements 6 d. per
square inch.

„ISEIVIŲ DRAUGAS“

281 Eglinton Street, Glasgow.

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L. K. DARBININKŲ Š. JUOZAPO SAJUNGOS

No.22 (125 metai V)

1 Birželio 1918 m.

Atskiras ekz. 2 penai

Greitasis Traukinys.

Vaizdelis Isz Rusijos „Rojaus“.

(Sulig rusų dienraščio „Naš Viek“)

„Greitasis“ traukinys velkasi paraližuoto čerepako (želvio) greičiumu, girgždėdamas ir tratėdamas senuose, nudevėtuose vagonuose. Atsargiai, it šliaužte prišliaužia prie stočių. Kartais ilgai stovinėja ant menkai žinomų pusiau-stočių arba net visai ant laukų, kas ten jį žino kam, lig tai ilsisi, lig bijosi toliau eiti.

„Greitame“ traukinij purvas ir brudas. Išdaužyti langų stiklai, apdraskytos sėdynės ir sienos, prispjaudyti koridoriai, priterštos lavatorijos. Tarp aplinkinio brudo žiba stebėtinu būdu gereliau užsilikęs ir išlikęs vagonas tarptautiškos bendrovės. Tiesa, ir čia ženklai nupuolimo ir betvarkės. Kažkur streikuoja skalbėjos, tai čion besislapstantieji į paskutinioj savo tvirtovėje buržujai neturi išplautų baltinių. Arbata duodama be cukraus ir be šaukštelių. Vietoj elektros vos žiba žvakės. Vandens apšiprusimui vagonuose tankiausiai nėra visai. Tuloj vietoj pasiuntėme į stotį atnešti vandens savo pavadyrių. Ant stoties „susipratęs pilietis“ pavadyrių sudraudė:

Nėra reikalo, sako, tavo buržujus mazgoti, tegul vaikštinėja į pirtį!

Visgi kai kurie patogumai tokiuose tarptautiškuose vagonuose užsiliko. Kožnas keleivis čia turi bilėtą ir ant koridorių nesipainiuoja „draugai“. Prie kiekvienos stoties pavadyrius soka į tarpdurį ant platformos, pridengia krutine savo į vagoną duris (kitos duris užrakintos) ir užkimusiu balsu šaukia:

—Draugai, ne čion einate! Tai ne skarba-vas vagonas! Tai prancuzų! Tai belgų!

Stebuklas, bet tie šauksmai dar gelbsti bent kiek. Šneka čina, kad vaikštinėja kokieten svetimtautiški vagonai, dėl kurių (jei užkliūtų) gali kilti nauja tarptautiška karė. O kądangi kareiviai ypač karės nenori—tai ir vengia paduoti karei priežastį (užgriebiant tarptautiškus vagonus). Kvailas baubas, bet gerai baide!

Kartais pavadyrius nepasitikėdamas ant savo vieno spėkų griebiasi geresnio būdo, kad „draugas“ nuo vagono nubaidžius. Geriausias būdas—tai įsileisti į vagoną vieną iš „draugų“

Pavadyrius, pasirinkęs iš besispraudžiančių ant stoties „proletarų-draugų“ vieną, įsileidžia jį į vagoną. „Draugas“ už šiltą kampa ir už arbatos stiklą apsiima pildyti urėdą „unoravos sargybos.“ Sustojus traukiniui toks „sargybos“ draugas mikliai nušoka ant platformos ir rėkia drąsiai besispraudžiantiems „draugams“:

—Kur lėdate, zuikiai (kiškiai), dykaduoniai, prakeiktieji šarlatanai?! Argi nematote, kad čia svetimtaučių vagonas?!

Trečia jau para mėš vežamės su savim tokį savo „draugą.“ „Unorava sargyba“ veikia puikiai ir net mūsų koridorius liuosas nuo „draugų“. Tik ant stogelio (vagono) kaž ko jau labai rangės ir raitės kaž kas per visą šią naktelę

Draugai-buržujai, buržujai-draugai, į tas dvi priešingas partijas pasiskyrstė ir visi keliauninkai ant Rusijos geležinkelių. Buržujaus keliauninko ženklas tas: jis sau perkasi labai brangintą kelionės bilėtą, nužemintai prašo

nešėjo (nosilščiko) kaip nors įsprausti į vagoną, prie pasisekimo, prikišęs tam nešikui 15-20 rublių (ant arbatos), buržujus pasodinama kur vagono kampelyj. Paskui jį iš visų pusių apsošina ir surakina eilės kitų, netaip pasekmingų buržujų. Ant galo betvakia minia iš visur ir visiškai apgula kruvos kareivių, užkemša jie koridorius, tarpdurius, platformas, stogelius ir t.t. Taip surakintas buržujus be pasijudimo važiuoja iki paskirtai vietai, kur reikalas išlipti.

Visai jau kitaip su „draugais“-kareiviais. Jie prie geležinkelių gyvena triukšmingą ir judantį gyvenimą. Ant viso Rusijos respublikos milžiniško ploto: iš vakarų į rytus, iš rytų į vakarus, iš pietų į šiaurę ir iš šiaurės į pietus, visur it apsvilę laksto buvusieji kareiviai buvusios rusų armijos. Kur jie važiuoja? Namon? Gal buti. Bet, rodos, jei jie tikrai važiuotų namon manydami namuose ir apsilipti prie savo kaimelių ar miestelių,—tai jau seniai būtų išvažinėję ir jų nesimatytų visai. Travleriauja gal?

Ištikro, daugybė „draugų“-buvusių kareivių ir jurininkų virto į travlerius, važinėjančius perkupčius. Bilėto pirktis nereikia—kelionė kareiviams už dyką—tai ir važinėja buriais, perka ir parduoda myltus, duoną, mėsą, papirosus, degtukus, minką—ką kur gauna ar prasimano.

Tečiaus visgi tikrų perkupčių nedaug jų tarpe, daugelis perkupčiauja ir važinėjasi šiaip jau neturėdami kas veikti ir kur dingti, dėl smagumo, iš nuobodumo: laiko daug, o važinėtiš pigu-nakvynė, pastogė uždyką!

Guli kruvomis kaip pakliuvus salėse visų trijų kliasų, ant didesnių ir mažesnių stočių vartosi ant bufeto stalų ir suolų, kur pakliuvus. Su ryšuliais ant pečių šturmuoja kiekvieną praeinantį traukinį. Lenda per langus, lipa ant laiptų, buferių, platformų, stogų, kur pritelpa. Važiuoja ir važiuoja be galo-krašto. Dievas tik žino kur ir kam.

Nors štai privažiuoja prie stoties tuščias, skiriamas kareiviams (tavorinis) traukinys—bet jį jį kareiviai nesiveržia, te-važiuoja juo buržujai. O draugai palauks klesinių vagonų.

Triukšmingai pilkoji minia veržiasi į pristojus „pasažierinį“ traukinį. Vagonų duris uždarytos, bet kas dabar paiso į duris? Nuleido langų stiklus ir „draugai“ pasistumdydami, prisigelbėdami įsiveržia per langus į vagoną. Tik ir matosi mirguliuoja prieš akis: ryšelis, pora kojų, pora kojų-ryšelis ir vėl ryšelis-pora kojų.

Kitur „draugas“ neiškentęs kol kas nuleis langą. Užsimovęs ant galvos šinelį puola it ožys ant veidrodžio, galva pramuša šiba. Tik suskamba stiklai, į vagoną įsiveržia apsupta šineliaus galva, paskui rišulis, pora kojų—ir naujos „duris“ gatavos. Vėl mirguliuoja kojos ir rišuliai. O aplink užimas:

—Draugai! draugai!

Viršininkas tulos geležinkelio stoties mandagiai man praneša per telefoną:

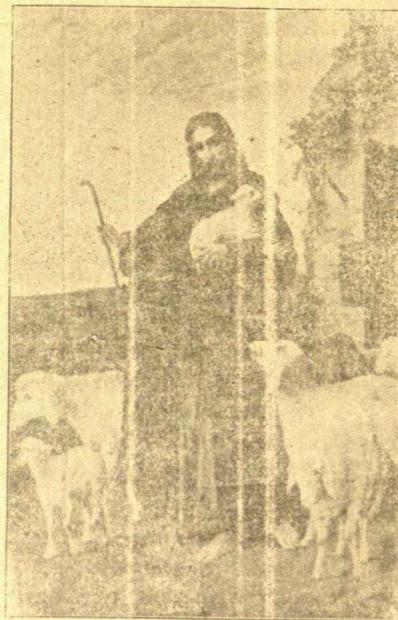
—Pasiskubink čia, šitas. Dur prispėsi ant vakarykščio traukinio.

Štai paskučiausioji „pažanga“ geležinkelių administracijoj, revoliucionieriškas „pirmyn“! Pasiskubink šiandien-spėsi dar ant vakarykščio traukinio!

Nemanstykit, kad tai traukinys atvykęs iš

tolimos kelionės ir pasivelavęs ant 24 valandų kelyj. Tai būtų niekis: paprasta. Čion kitaip. Vakar traukinys turėjo iš tos stoties pradėti savo kelionę. Bet vakar ant stoties nesurasta nė vieno liuso vagono. Po 24 valandų jieškinėjimo sugraibyta keli vagonai, „traukinys“ sulipdyta ir taip „vakarykštis“ traukinys vos besijudins šiandien.

Klausimas: kada gi išeis „šiandieninis“ traukinys? Gal but ryto, gal poryt, na, kada spės vagonus sugraibyti ir sulipdyti.

Jezus geras piemu.

Taip tai nors palengvel, bet socialistų viešpatavimas slopina ir žudo geležinkelių tvarką ir greitai, gal, nebus galima visai traukiniais važinėti. Gaus ant vietos užsilikti kur buvę ir „buržujai“ ir „draugai“. Gal ir geriau: per daug Rusijoje valkatų priviso. Sėdės namie.

PAŠALPINĖS DR. C-RO VAL. ADRESA.

Pirm. P. ŠLIVINSKAS,
80 Main Str., BELLSHILL.

Vice-pirm. V. MILIUNAS,
41 Auchineth Rd., BLANTYRE.

Kas. K. STEMPLYS,
268 Main Str. BELLSHILL.

Fin. rašt. A. KARUZA,
24 Hamilton Rd., BELLSHILL.

Prot. rašt. J. KISIELIUS,
41 New Orbiston, BELLSHILL.

Revizoriai:
J. LIUTKEVIČIUS,
2 John Str., BELLSHILL.

J. ŽILA,
17 Errol Str. GLASGOW.

Lietuvis striptorius.

A. RUPEIKA,

111 (2 up) NORFOLK STREET,
GLASGOW S. S.

Socijalistai ir Demokratai.

Socijalistai tankiai giriasi esą demokratais. Demokratais vadiname žmones—kurie pripažįsta valdžią daugumos, minios, žmonių. Autokratais vadiname žmones, kurie pripažįsta valdžią ne daugumos, bet mažumos, tankiai vieno tik žmogaus valdžią. Štai pavyzdys: britų valdžia demokratiška, nes čia kaip žmonės didžiumoj nubalsuoja—taip valdžia daro. Rusija buvo autokratiška—nes ten veikė ne žmonių noras, ne daugumos balsas, o balsas caro ir jo palikų.

Ar dabartinė Rusija demokratiška? Ji yra socialistiška, bolševikiška net, bet demokratiškumo jai mažiau, neg prie caro budavo. Ką seniau caras ar jo činovnikai tvarkydavo sauvališkai, tai dabar tvarko carukai žydėliai Trocki ir kompanija. O žmonių norus ir valią šlopiną nagai kos galė pikčiau neg prie caro. Peršimainė ne tvarka, o tik vardas: vietoj caro Romanovo užsėdo caras Trockis su trockiniais žydėliais. Ir kadangi Trockis carufi dar nepratęs, prie šviežienos—tai jam sekasi blogiau neg carams, sekdavos. Papras—pasitaisys ir Trockis. Gal su laiku už carus nekvailiau tvarkysis.

Praktika parodė jau daug sykių, kad carizmas, kapitalizmas ir socializmas—tai tris vienokio plauko broliai, kurie tik įvairiais vardais vadinasi dėl patogumo, o šiaip yra traice—vienas dalykas trijose asabose. Gali sau spjaudytis, keikti kits kitą, bet caras, Trockis, kapitalistas—tai vis tas pats dalykas, tik vardai ne tie.

Tas pats ir pas lietuvius, kurie jei caro neturi ir neturėdavo—turėdavo gana smulkių carukų. Mums šiandien netruksta trockiukų, ką elgiasi it carukai elgtus. Ypač tokiomis carukais apsirėišė mūsų „demokratai“, „socialistai“. Jie sauvaliauja labiau neg taip darydavo bil kokie taip socialistų apkalbėti yčai, olšaus kiai, gabriai ir tt.

Paimkim mūsų „bolševiką“, demokratiškiausį socialistų davatiną Kapsuką. Na, rodos jis nepamegdžios carukų žygius, elgsis demokratiškai. Iš Kapsuko lupų bei rašalo sprendžiant rodos jis toks „žmonių valdžios“, įvairių rinkimų, sovietų, mitingų, įgaliavimų ir nubalsavimų šalininkas, kad nežinia net kur demokratizmui jo galas. Rodės, kad pirm neg vyksiant ten, kur carai pėsti vaikštinėdavo, ir tai reikalavdavo ypatingo tam tikslui „nubalsavimo“, nutarimo ir „įgaliavimo“. Be „įgaliavimo“ ir balsavimo nė krust! Tulas maineris juokės, kad Kapsukas užsipuolęs kartą ant „Rankpelnio“ zeceriaus Klataičio, kam tas be tam tikro įgaliavimo ir nubalsavimo idėjęs didesnę raidę, neg priimta. Aišku, tai išmislas, bet jis pabrėžia Kapsuko „demokratiškumą“.

Štai dabar tas demokratiškasis Kapsukas, vos pasitaike gera proga, visus demokratizmus metė į užpečkį ir pradėjo elgtis visai autokratiškai, jau ne tik dėl menkniekių nespria prie „balsavimo“, nutarimo ar „įgaliavimo“, bet sauvališkai elgiasi it koks tikras carukas svarbiausiose dalykuose.

Sauvališkai pasisavines varda „kamisoriaus“ sauvališkai mėgina prislėgti Centrali Komitetą, Lietuvių (Rusijoj) Tautos Tarybą ir tt. To negana, sauvališkai pats važiuoja Brest Litovską (Lietuvių Brastą) „tartis“ su vokiečiais apie taiką ir Lietuvos ateitį. Kas jį tam rinko, įgaliavo? Kieno vardu jis taikos komedijoj (Žiurėk pusl. 3 ir 4. šio N.) dalyvavo? Na-gi-visų lietuvių vardu, Lietu vos! Ir musų! Kas jį rinko, kas įgaliavo? gi pats jis, save, priligęs „samodieržcui“.

Vokiečiai mandagus buvo, bet ceremonijų didelių visgi su rusų ir musų samodieržcais nevarinėjo. Visa taikos komedija baigėsi Rusijos pažabojimu. Gėda krito ant visų „atstovų“, ir Kapsuko podraug už apskvailinimą ir perstatymą Lietuvos durnelio rolėje.

Bet įdomiausia, kad taip elgiasi „demokratai“ iš profesijos, Kapsukai, Trocki ir tt. Net patys „socialistai“ iš savo carukų pasipikino, kaip matosi iš Rusijos socialistų lietuvių organo „Naujos Lietuvos“.

Kur vyrai?

Nemaz gauta žinių ir paskalų, buk buriai lietuvių tremtinių grįžta į Škotiją iš Sibiro per Archangelską. Kitame „J. Dr“ numeryj apie tą plačiau pranešim. Kol kas kviečiama paskaloms netikėti.

PASKANDINTA LAIVAS MOLDAVIA.

Paskendo nuo vokiškos torpedos amerikoniškų kareivių transportas—laivas „Moldavia“, įtalpos 9,500 tonų. Žuvo 56 amerikonių kareiviai, kiti išgelbėta.

Paskendo.

Paskendo nuo vokiečių torpedos Viduržemio jūroje britų transportas Leasowe Castle podraug su 101 kareiviu.

Musziai Prancuzijoj.

Prancuzijoj prasidėjo vėl milžiniški mušiai. Vokiečiai su dideliu pasisekimu užpuolė britus-prancuzus tarp miestų Soisson-Reims. Prancuzai su britais jau pasitraukė atbulyn daug mylių, apleido svarbias pozicijas *Chemin des Dames, Vesle, Conde, Soissons*, tikriausiai gaus apleisti Reims. Tai daug daugiau, neg išlupta iš vokiečių 1915, 1916 ir 1917 metais. Iki šiol vokiečiai giriasi sugraibe 25,000 belaisvių daug armotų, 1 prancuzų ir 1 britų generolą ir t.t. Kuo tas viskas baigsis pamatysim vėliau.

Italai Subruzdo.

Italai bijosi, kad austrijokai rengiasi prie naujo didelio užpuolimo. Todėl norėdami austrijokų plianus paardyti užpuolė patis pirmiau ir išlupę kasnelį grunto sugraibė virš 1,000 belaisvių ir keliolika armotų.

REIKALINGAS ZECERIUS—raidžių statytojas.—Gali atsisaukti mokantis darbą arba pasimokinti mui baigusi mokyklą mergina. Del sąlygų kreiptis į „Išėivių Draugo“ spaustuvę arba į p. Va. Šlaitį Spaustuvės administratorių. Darbas prie „Išėivių Draugo“ spaustuvės, Glasgowe, valandos nuo 8 v. ryto iki 6 v. po p.

Žinios Isz Lietuvos.

(Iš „Lietuvos Aido“.)

PASVALYS. (Joniskelio apskr.) Nors čia nebuvo didesnių mušių, bet yra nemaža sudegintų vietų. Rusai traukdami, padegė abu tiltų per Levėnį ir Gvalį, nuo kurių užsidedė ir pelėnais nuėję didelis Megonių kaimas: liko vos dveji namai, viena klėtis ir du klojimu.

Meganiečiai prieš karę nutarę jau buvo išeiti į viensėdžius, bet nelėmtoji karė sutrukdžius buvo darbą. Sudegus triobomis nežiurint karės, pasirupino surasti matiniką, išmatavo žemę ir dabar jau statosi kolonijose savo triobesius. Be to po keletą triobų sudegė šiuose kaimuose: Gindriunuose, Lizuose, Dilenskuose, Teirvinuose ir kitur ir du vėjo malunu.

Pasvalio apylinkėje beveik visi sodžiai baigia į viensėdžius keltis, tik didelis Šimonių kaimas dar palikęs senoviškai.

Be to Pazosės kaimas sudegęs karės metu, vėl statosi senoje vietoje, ne kolonijomis, lig nesuprasdamas, kad po metų kitų turės vėl kelti triobas į vienkiemius.

S. Trumpulis.

ŽAGARĖ. Naujosios Žagarės parapijos kapinės, Raktuvės kalnas, visiškai prilaidotas; dabar taisomos naujos. Šiam tikslui gauta dovanai iš Bružo dvaro 1400 kv. sieksnių žemės plotas. Šiems kapams įtaisyti parapijonys šį rudenį sudėjo 930 rub. aukų. Klebonas su tam tikru komitetu prižiuri darbą.

—Vietinėse kapinėse palaidota kareivių: 5 rusų, 2 vokiečių ir 1 lenkas; čia mušių nebuvo, tik maži susirėmimai.

—Musų apylinkėje nuo plėšikų daug žmonių ir turto nukentėjo. Taip pat yra keletas užmuštų ir sužeistų: gyventojai dažnai nėra tikri dėl savo gerybės.

VIDĖNIŠKIAI. (Malėtų apskr.) Šioje parapijoje išsidalino viensėdžiais šie sodžiai: Varniškiei, Ringeliai, Druskiai. Dabar jie džiaugiasi geriau gyveną negu seniau.

Jaučulis.

TAURAGNAI. (Šilgudškio apskr.) Pereitą vasarą Tauraguose labai buvo išsiplatinę ginkluoti užpuolimai. Susidarę po kelius, rusų belaisviai apsiginklavę su šautuvais, ne tik naktimis, bet ir dienomis užpuolė žmones. Sužinoję tie plėšikai, kuris dar ukininkas turi keletą šimtų rublių, nueina pas jį keliese, apstoja su šautuvais ir atrėmę į krutinę šautuvą reikalauja pinigų. Tokiu būdu ne iš vieno ukininko išplėsta po 200–300 rub. Tuos piktadarius suėmė vokiečių valdžia Bublų sodžiuje, apsiginkulavusius su šautuvais; jiems neparorėjus pasiduoti, negyvai nušovė, o tris gyvus paėmė. Taip pat Pilkenių sodž. suėmė keletą panašių plėšikų. Be atvirų plėšimų buvo nemaža ir šiaip vogimų: nuplėšia svirnių stogus ir ne tik ką nešė išneša, bet ir vežte išveža-grudus, drabužius ir kitus daiktus. Daug girdėti, kad iš nakties dingsta arkliai, avėlės, kiaulės ir kita kas.

S.

VILKIJA. (Kauno apskr.) Vietinio vargoninko Jono Bieleckio rupesniu sutaisytas gana puikus choras—vienas geriausių visoje mūsų apylinkėje. Kiekvieną sekmadienį gieda jis mišių laikui. Dabar žiemos vakarais repetacijų laike (giedamos tiek bažnytinės tiek šiaip dainos) vietinis choras sumanė įsitaistyti knygynėlių, išsirašyti „Lietuvos Aidą“, kad liuosai valandai atlikus nuo darbo ypač šventavakariams, galėtų gauti pasiskaityti knygučių ir laikraščių. Be to savo tarpe jie susitarė pritraukti prie savo kuopelės juo daugiau ir ne giedorių dainininkų, kad tokiu būdu išplatinus jaunimo tarpe apšvietimą, ir susipratimą, nes čia, tiesa pasakius, be mūsų dainininkų-giedorių kitas jaunimas mažai tesusipratęs.

Vikonių Juozelis.

VIŠTYTIS. (Vilkav. apskr.) Gruodžio 26 d. vietinėje mokyloje buvo paskaitos. Skaitė kun. A. Šmulkštys apie Lietuvos Tarybą. Prisirinko žmonių gana daug: pilna buvo gana erdvi mokykla. Pirmiausiai skaitytojas nurodė istoriškai, kaip Lietuva nebuvo tokia nuvargus, kai dabar, kaip senovėje buta laisvosios, suvarankiškos Lietuvos valstybės, kaip susiriusus su kitomis valstybėmis sunkiai pavargo, kokį sunkų vargelį lietuviams teko iškentėti, kaip baudžiava ir maskolių jungas kuone pribagė lietuvius, kaip nuo 1905 metų prasidėjo atgijimas, atsirado laikraščiai, mokyklos, draugijos. Buvo jau prieš karę didelis dvasios pelnas. Bėt karė viską sugriovė. Nors karė padarė daug blogo, bet atnešė taip pat gero. Iškilę šitame karė sukuryje laisvosios, savarankiškos Lietuvos mintis. Išdėstė toliau ką veikia lietuviai Amerikoj, Šveicarijajoje, Rusijoj, idant šitą mintį gyveniman įvykinus. Ant galo paskaitė apie Viiniaus susirinkimą apie Lietuvos Tarybą, jos darbus ir nutarimus, butent, kaip visi vienu balsu satarė, kad būtų laisva, nepriklausoma Lietuva. Pirmutini syki Vištytyje suskambėjo viešas laisvas lietuvių žodis, niekieno netrukdomas. Užtat lietuviai atsidėję klausėsi. Labiausiai jiems rūpėjo, ką pasakys skaitytojas apie lenkus, nes kova lietuvių su lenkais Vištytyje verda jau nuo 40 metų. Kada žmonės išgirdo, kad Suvalkija nebus atskirta, bet priklausys Lietuvai, jų veidai prašvito, širdys pralinksėjo. Buvusiųjų čia keleta lenkų mėginta buvo nors trukšmo kelti paskaitos laike, bet buvo sustabdyti.

Po paskaitų Vištyčio jaunimas sumetė tautos reikalams suviršum 50 markių.

N.

Pamaldos.

2 birželio Glasgow. 9 birželio Burnbank.

Lietuviai Temykite!!

Glasgow Blaivybės Draugijos skyrius rengia vakarėlį su šokiais ir koncertu, ant 8 tos birželio (subato) Jaunieji blaivininkai atvaidins veikalelį:

VIETOJ PEŠTYNIŲ PADAINUOKIME.

Be to bus dainos, eilės, choras ir t.t.

Vakaro pradžia 5 val. po pietų ir tęsis iki 10-30. Vaidinimas apie 8 val.

Lietuviai! nepraleiskite geros progos, nes vakarėlis gana bus žingeidus, o pelnas to viso vakaro yra skiriamas sušelpimui sergančių narių J. Širmulio ir A. Danilaičio. Tad kas atjaučiate mielaširdingą darbą malonėkite atsilankyti ant mūsų rengiamo vakarėlio.

2,000,000 Armija Amerikoj.

Pranešama, kad už 1 mėnesio Šv. Amerikos Valstijos turės virš 2, 000,000 kareivių. Prieš karę jie teturėjo kelius dešėtus tukstančių. Berods, nereikia manyti, buk 2,000,000 amerikų tuoj bus Prancuzijoj. Amerikų Prancuzijoj jau geras skaitlius, bent keli šimtai tukstančių. Daugiau neg belgų. Bet iki 2,000,000 toli gražu, šiu metų nepakaks. 2,000, 000 skaitant visą armiją kur ji nebutų, Europoj ar namie. Dabar dar Amerika nepridėjo nė vienos penktos dalies, sulig Lloyd-George, speku tiek, kiek atėmė Rusijos pairimas. Tečiaus laiku bėgant amerikų įdėlis į karę gali prilgti rusų įdėkui. Amerikonai pavedė prezidento valdžiai kariumenės skaitlių iki tol padidinti iki kol reikės, net virš 5 milijonų, jei prireiks. Amerikų įdėlis kas link laivų šioj karėje jau dabar tik už britų menkesnis. O su laiku dar padidės.

Amerikonai Italijoj.

Iki šiol Italijoj veikė prieš vokiečius-austrijokus italai, britai, prancuzai. Dabar žada ten atvykti ir amerikų kareivių Luriai. Apie tą pranešama amerikų karės ministerio. Bėja, geras burys italų kariauja Prancuzijoj.

Vokiečiai ir Lietuva.

Vokiečių laikraščiai nemaž rašinėja apie Lietuvą, tik tuos rašinėjimus nėra pigu susivaikyti. Retos ištraukos pakliuna ir į britų spaudą. Gan daug ištraukų tarpina London'o Times, Manchester Guardian ir Cambridge Magazine.

Vossische Zeitung (nacionalistų-demokratų, partijos panašios į lenkų „endekus“-narodowy-demokrat) peikia (bal. 23 numeryj) vokiečių valdžios politiką kas link Lietuvos. Esą vokiečiai pridaiginę naujų valstijų kaip grybų. Lietuviai Lietuvos valstijoj tesudara pusę ir tai tamsesnę gyventojų. Kiti gyventojai-labiau apsišvietę, turtingesni ir labiau susipratę esą žydai arba lenkai. Tai Lietuva turėtų būti ne tautiška, o tarp tautiška (kaip Šveicarija): visos tautos Lietuvoj turėtų gauti vienodias teises, neduodant pirmenybės dėl lietuviško gavalio. Gan aišku, tie išvadžiojimai kviepti iš lenkų endeku pusės.

Kovo 24 tas pats vokiečių dienraštis rašo apie pasikalbėjimą su lietuvių delegacija Berline. Delegatai apreiškė, kad Lietuvos galutinė tvarka nebus nustatyta pirmiau, neg įvyks Steigiamasis lietuvių žmonių atstovų seimas. Steigiamasis susirinkimas bei tautos delegatų suvažiavimas galutinai sprens apie valstijos tvarką. Berods, taip ir turėtų būti. Vokiečių veržiami pavieniai veikėjai kaž kur nusukti politiką gali, kur kas saugiau su tautos atstovais.

Sulig Vossische Zeitung Lietuvos ministerių pirmininkas A. Smetona išsiųsęs, buk Lietuvos rubežiai turėsią sueiti su Ukrainos valstijos rubežiais. Kiek teisybės čia—nežinia, nes galutinai gal ir čia lenkų politikierių išmislas kad nebaidžius Lietuvos menamu guodumu. Mat, reikėtų buk Lietuva nori pasisavinti Baltgudijos kraštus, kurie ir platesni už Lietuvą, ir daugiau turi gyventojų. Butų lig įtarimas: ve, vos gimė vilkutis—o jau jam viso veršio negana! Ištikro, kaip ten nebutų su Smetonos žodžiais, bet lietuvių neprivalom siekti apžioti kėsnų, kuriais galima paspringti. Gana bus jei gausim tą kas mūsų, svetimo nenorint. Kur kas saugesnė Lietuva jausis be kaiminų skriaudos, savo tik etnografinėse rybose. Ir tų negausim jei perdaug norėsim. Dar ir taip išlupk iš vilko nasrų aviną: ar vokiečiai atiduos Kauną, Marijampolę, jau nekalbant apie Tilžę, Klaipėdą ir juo labiau Karaliaučių.

Korespondencijos.

CARFIN. Pas mūsų buvo kaž kieno pramanyta, buk dėl tų vaikų, kurie į mokyklą nevaikštineja ir kurių motinos skundžiasi negalinčios batukų nupirkti, tai mokyklos vyriausybė apaus visus. Tai radosi viena kita moterėlė, ką belaukdama apavimų sulaukė savo vaikučius nuo mokyklos lankymo. Sakė: duokt batų-tai leišiu. Nežinau, ar čia batų trukimas kaltas ar kas kitkas, gana kad tas neišeina ant naudos nė vaikučiams, nė jų motinoms. Vaikai į mokyklą tai neleidžiama, o atsilikę apsuka visas aplinkes, apuosto viską už kelių mylių. Na, beišdykandami kiti imasi net vagnėti ir zbitkus daryti. Neseniai tuos R. vaikutį bevagiant nutvėrė, varinėjosi paskui policinonai po Belfsaili, Motherwell, ir vietos krautuves, tyrinėdami kur kas pavogta, atėmė vogtas drapanas, batukus ir t.t. Gėda ne tik pačiai moterėliai ir bėda, bet irgi visiems lietuviams negražumas. Ar ne verčiau butų vaikas kad ir basas-betgi lankęs vietos už kelių žingsnių esančią katalikų mokyklą? Neturėdamj darbo vaikai kaž ką prasimano. Pažymėtina irgi kai kurių moterų apsilėidimas su bažnytiniais reikalais. Seniau tai ant vyro bėdą mesdavo: vyras neišleidžias spavednės, į bažnyčią ant pamaldų ir t.t. Na, dabar vyrai kaž kur Rusijoj, čia liuoso laiko daugiau neg reikia. O vis kaip prasnauzdavo namie maldos laiką seniau-taip ir dabar prasnauzdžia. Dabar esą kalti vaikai, jie neišleidžia. O kas vaikų neturi, kas neišleidžia bažnyčion tas? Berods, iš visų bene tik tankiausiai „neišleidžia“ savo tinginys ir apsilėidimas.

Mikaičio Draugas.

PANEMUNĖS (Naum. aps.) Bažnytkiemis stovi šalia pat Nemuno ant kalno. Visi trobesiai išliko sveiki. Parapijoje sudegė Dainių dvarelis. Rudeniop išsiplatinus apylinkėje raudonajai ligai ir šisai kampelis nebuvo jos aplenkta. Išmirė pusėtinai mažų ir didelų.

Panemunės parapijoje yra kita Pažerėlių bažnyčia, kuri parapijos teisių dar neturi. Ta Bažnyčia stovi taipgi netoli Nemuno, šalia giraitės, sausoje vietoje. Šį rudenį atvyko čia naujas kapelionas kun. Brundza, kuris didina bažnyčios trobesius ir ruošia bažnytinį chorą. Kun. Račiunas gi apsigyveno Lukšiuose.

K. J.

Krasa (Paczta) Brangesne.

Jau minėjome, jog jau pabranginta krasos bei pačtos patarnavimai. Pranešame todėl, jog nuo 1 birželio pradėdant jau reikės lipdyti prie laiškų krasos ženkleliai brangesni neg seniau ant pusės penso (half penny). Todėl ant užlipdytų laiškų reikės jau lipdyti kraso ženklelį už 1½ penso (ne už 1 p. kaip buta seniau), prie atvirų laiškų (post card) reikės dėti ženklelį už 1 pensą (ne už ½, kaip seniau). Tą privalome atminti: šis mėnuo baigia seną krasos apmokėjimo tvarką.

Pirmas Lietuvis Kunigas Eina Armijon.

So. Omahos lietuvių kolonija turi garbę duoti Dėdei Samui pirmą kunigą lietuvi. Vietinis lietuvių klebonas, kun. Jurgis Jonaitis, liuosnoriu pastojo Dėdės Samo tarnyston ir šiomis dienomis išvažiavo kariumenėn į Camp Taylor Louisville, Ky., kur jis pastojo į kapelionų mokyklą.

Per penkias savaites kapelionų mokykloje kunigai įvairių tikėjimų tarnauja kaip paprasti kareiviai (kareiviai pirmos klasos) su kareiviška alga, valgiu, disciplina ir t.t. Po penkių savaičių tie kurie gerai pereina kursą ir išlaiko kvotimus, pasilieka kariumenės kapelionais su pirmojo leitenanto ranga. Kunigas Jonaitis po penkių savaičių tikisi patarnauti Dėdei Samui kapeliono rangoje.

Kunigo Jonaičio išleistuvės iš Omaha buvo iškilmingos Parapijonai ir draugai suteikė jam daugelį dovanėlių-tarp jų kareivišką laikrodėlį, nešiojama ant rankos, su blizgančiu nakties laiku ciferblatu. Iki geležinkelio stoties jį palydėjo apie 25 automobiliai draugų, pažįstamų ir parapijonų.

Kunigo Jonaičio vietoje pasiliko kun. A. Tamoliunas iki tam laikui, kol kun. Jonaitis arba sugrįž atgal arba gaus kariško kapeliono vietą Šv. Valstijų Armijon.

Daugelis žmonių stebėjosi, kad kunigas turėdamas ramią vietą pats ją mainytų ant pavojingos ir sunkios kapeliono vietos, bet kun. Jonaitis atsakydavo: šiais laikais niekas neturi tiesos but „sliakeriu“—kunigas ar nekunigas: ir aš noriu savo patarnavimą atiduoti šiai šaliai, nes ji kovoja už visų šalių laisvę.

Bresto Tragikomedija ir Kapsukas.

Brest-Litovske (Lietuviškoj Brastoj, bet gi ne lietuviškame mieste, nors ir su lietuvišku vardu), kaip žinoma, neva užbaigta taikos tarybos. Ištikro tas tarybas galim pavadinti tragikomedija, juokingai-verksmingu balaganiniu „teatru“. Pasirodo, tos tragikomedijos „artistų-aktorių“ tarpe buvęs ir ožkabarzdīs Kapsukas, neva „iš lietuvių pusės“. „Vėdė tarybas“ jis kaip anais metais Keinys atstovavo Dumoj: kur reikia kinkavo-lingavo barzdele, stojis, sėdo, ranką kėlė. Kalanči aktorių-vaidintojų tragikomedijoj buvo daugybė iš „socialistų“ pusės ir kėdangi kožnas „socialistas“ paprastai daugiau šnekalo prišneka neg dėstikas ne-socialistų—tai suprantama, Kapsukui šnekėti buvo sunku beprasimušti pro savo draugus žydėlius „diplomatus“. Nes vokiečiai šnekalavo liežuvium mažai, daugiausiai makalavo kumščia ir taip „socialistų“ kalbėtojus sulaukinėjo laike „tarybų“. Užtai patis vieni suėję žydėliai su Kapsuku galėjo kalbėtis apie taiką ir vokiečių pažabojimą ir visokias politikas kiek benorėjo, per dienas-naktis. Vokiečiai vašingai šnekalų nepaisė, bet Kapsukui kaip ir kitiems „atstovams“ davė pastogę, gana vandens ir muilo apsiprausimui, berods, viską užrašę Rusijai ant skolos.

„Taikos tarybos“ vokiečių su žydėliais, Kapsuku ir kitais rusų bolševikais ėjo, maž daug sekanciai. Neprivedame žodis į žodį, kas plepėta per keletą savaičių laiko, bet tik kaip žadėta padaryti ir kaip padaryta ištikrųjų.

Paimkim už veikiančias ypatas iš vokiškos pusės dauggalvį (čia veikė galvos barono Kuhlmano, grovo Černino, gen Hofmano ir tt.) Prusą su Bizunu (armija) po ranka.

Iš rusų pusės daug-liežuvį Bolševiką (nors buvo daug galvų, kaip Joffe, įvairių Icikonų, Leibinzonų, Faibėikų, Trockių ir Kapsuko—bet tos galvos neapsireiškė, tik liežuviai vieni tesimatė

ir Kapsuko barzdele artimybėje. Uzdanga besikeliant vokiški ir bolševikiški barabanai: tra-ta-ta-ta, ta-ra-bum! tra-ta-ta-ta, tarabum! Veizdėkit, tarybos apie taiką! Ko svietas neregėjo paregės! Disputas, diskusijos tarp Pruso su bizunu ir bolševiko su Kapsuko barzdele. Žiurėkit ir tik gerėkitės, stebėkitės!

(Pirmas aktas. Veikia Prusas, Bizunas ir Bolševikas.)

Prusas: Pradėkim biznį. Neturiu laiko gaisinimui.

Bolševikas: Ui-vei, kam čia skubalot! Imk dėsa, ne kleckai—nesurugs. Aš sakau kam skubalot?.. (Prusas nekantriai užsimoja Bizunu. Bolševikas nuolankiau). Ui, kad pradėt. tai pradėt. Ar jus sutinkat ant mano procento, pfe, aš norėjau šneka luot, ant mano sąlygų. Pameste viską kas ne jusų, ką pasisavinot, jums atiduosim kas nuo jusų afimta ir bus zgada na try goda.

Prusas: Recht. Ar tavo kamradai sutiks? Ar brittai ir prancuzai mes kariavę? Imk 10 dienų, jei po to neatsivesi prancuzų ir brittų—tai darysim taiką vieni arba (Bizunas: vingur-vingu.!).

Bolševikas: Už 10 dienų mano bus viršus, pasaulis pasibaigs, kaizerio ir pruso nebus, bus visur tik vienas dievaitis-bolševikas!

(Antras aktas po 10 dienų pertraukos. Veikia tie patys ir Kapsuko barzdelė.)

Prusas: Na, prancuzo nė britto neatsivedei? Ir bolševikų nepadaugėjo? Matai mano Bizuną? Pradėsime biznį patis vieni.

Bolševikas: (nelab smagiai) Pradėsime vieni. Męs **reikalaujame**, girdi, **reikalaujame** (Kapsuko barzdelė kinku linku pritariančiai), kad tu išsikriaustytum iš Lietuvos, Lenkijos, Kuršo iš visur kitur, kad atsiklaupęs prieš bolševikus prašytum griekų atleidimo, kad duotum mums tą, kitą, aną ir kad vėl pradėsime nuo galo, męs **reikalaujame**, kad mums būtų ir tt. ir tt., be galo, be krašto.

(Kapsuko barzdelė vėl pritaria.)

Prusas: Recht, aš sutinku su tavo **reikalavimais** visais, tik...

Pruso Bizunas: Vingur-Vingur...Pirmiau Bolševikas sukikti turi ant Pruso reikalavimu. Ar matai mane?

Bolševikas (nuolankiau): Bet, bet, bet...Mk-mik...

Prusas: Lietuva, Lenkija, Kuršas—na, tau nerupi, aš apsidirbsiu. Tu žiurėk savo. Ir Ukraina tau nerupi, ir Finliandija, ar Baltgudija, ir Kaukazas ir Ryga...O gal ir Peterburgas—Maskva! Kas žino? Aš aprupinsiu be tavęs...O tu mesi ginklus ir duosis man savo sprandą juodinėjimui.

Bolševikas (ir Kapsuko barzdelė purtos tragiškai): Ne-ne! Ne, ne-ne-ne! Milijoną sykių ne! Nesutinku ir niekad nesutiksiu. Greičiau šimtą sykių mirsiu! Sukelsiu visą Rusiją, i dulkes Prusą sutrinsiu arba žusiu. O ant tų sąlygų nesutiksiu. Aš **reikalauju** (Kapsuko barzdelė pritariančiai kinkuoja)...Aš **reikalauju** mik...mik...

Vokiečių Bizunas (irgi sukinėjasi tragiškai arti bolševikiško sprando): Ar sakai nesutiksi? Pažiurėk į mane ir pasakyk dar syki: Ar sutinki ant Pruso sąlygų ar ne? gychar, neturiu laiko laukti...

Bolševikas (nuolaidžiau): Bet, bet...Ar matai Kapsuko barzdele ir bolševikiškus liežuvius? Ar nesibijai to, nekrinti iš baimės negyvas?

Prusas: Aš ne kvailas žvirblis, baidyklė ne man. Žiurėk į mano Bizuną (Kapsuko barzdelė visai susitraukia ir pranyksta).

Bizunas: Na, ar ilgai čia męs derėsimeš? Geruoju sutinki, ar turiu pirma pertraukti Bizuną?

Bolševikas (puola Prusui po kojų, laizo liežuviais užkulnis, verkšlėna): Ką prisakysi viešpatie?...Sutinku, sutinku. Protestuoju, bet—sutinku su viskuo. Ką dar aplaizyti?... Imk Lietuvą, Lenkiją, Rygą, Ukrainą, Petrogradą—ką tik nori. Nužemintas tavo tarnas—bolševikas. Duok, pasirašau per telefoną ar...kaip ten nori.

(Uzdanga.)

PAJIEŠKO.

Lietuviai pabėgėliai iš vokiečių nelaisvės, dabar esą Holandijoj (Niderlanduose) pajieško savo giminių ir pažinstamų.

Juozas Badattis, kaimo Garšvinių, Vilkaviškio apskr., Suvalkų rėd., pajieško savo familijanų Jono Astrausko ir Motėjaus Grigalevičiaus. Atsisaukti šiuo adresu: J. Badattis, Katenderch Folkslaan 13 b Rotterdam, Holland.

Vincas Veselka, Mikalinės dvaro, Marijampolės parap., Suvalkų rėd., pajieško savo pusbrolio ir giminių Aleksandro Kupčinsko ir Juozapo Aukčuno. Atsisaukti šiuo adresu: V. Veselka Katenderch Folkslaan, 13 b 2, Rotterdam, Holland.

Vincas Arbutaitis (?) iš Vilkaviškio miesto, Suvalkų rėd., pajieško savo dėdės Jono Klevinceko ir kitų giminių bei pažinstamų. Atsisaukti šiuo adresu: V. Arbutaitis, Katenderch Folkslaan 13 b, Rotterdam, Holland.

Kiti laikraščiai prašoma šios pajieškojimus perspaudinti.

Jezuitai Prancuzijos Armijoj.

Prieš kiek metų Prancuzijos valdžia uždraudė tuoj šalyj gyventi kunigams jezuitams, išvarė juos iš vienuolinių, uždarė jų užlaikomas mokyklas, atėmė iš jų visus turtus. Pačius jezuitus pavadino Prancuzijos priešais. Už ką tai? Už tai, kad jie mokino ne sulig prancuzų bedievių noro, užtai, kad kaip ir kituose kraštuose, taip lygiai ir Prancuzijoj bedieviai ypač jezuitų nepakenčia.

Ypač manyta nuslopinti jezuitus ir abelnai katalikų dvasiskiją įvedus priverstiną kunigų kareiviavimą. Mat, kareiviavimas lig priešinasi pačiam dvasiškių pašaukimui; dvasiškiei—dvasinių dalykų kareiviai, kariauti ne dvasinėmis, kuniškomis pajiegomis jiems visai nepitinka. Ir priešinga tankiai meilei artimo. Todėl prancuzų laisvamaniis ministeris Viviani manė, kad panaši priespauda nuslopins dvasiskiją ir jezuitus ypač. Jis, sakoma, išsireiškęs: „Užgesinome Dangaus šviesą!“

Bet štai kilo karė ir vokiečių armotos uždegė šviesas ant pat laisvamanių ministerių horizonto, grąsinant ne tik apšviesti, bet ir apsilinti visą Prancuzijos likimą. Rodės, sprendžiant bedievių saiku dvasiskija ir ypač taip vadinamieji „Prancuzijos priešai“ jezuitai turėjo pasidžiaugti tik iš savo persekiotojų nelaimės ir karę pasveikinti kaip iš Dangaus prisiunštą kerštą. Bet krikščionių katalikų saikas kitoks, keršto vietą užimą meilė.

Katalikų principai (taisyklės, įstatai) tarp kitko liepia mylėti tėvynę ir prirėikus stoti jos apginime. Prancuzijos dvasiskija ir jezuitai ypač tėvynės meilę parodė, kuomet pasirengė už jos reikalus paaukauti net savo gyvybę, nors toji tėvynė dėl jų terodė tik neapykanta, išniekinimą ir persekiojimus.

Jezuitai buriais sugrižo tėvynėn ir pastojė į kariumenę podraug su kitais savo viengenčiais. Baigiasi jau 4 metai, kaip krūvinoji karė tensiasi. Štai kaip rašo italų laikraštis „Italie“.

—Jezuitai Prancuzijoj! Taip, jie dalyvauja kovoje ne už maldą, ne už mokyklas: tas jiems užginta *Caillaux* valdžios. (Beja, tas socialistų ir laisvamanių šulais—eksministeris *Caillaux* šiandien sėdi prancuzų kalėjime ir laukia teismo kaip valstijos išdavikas). Jų mokyklos išleido tokius vyrus, kaip gen. Castelnau, Foch ir Guinemer. Patis jezuitai turėjo gyventi svetimos šalyse, ir tik ten tegalėjo liuosai skelbti Kristaus mokslą. Dabar jezuitai grįždami tėvynės ginti turėjo apleistį savo misijas, vietas ir turtus. Iš viso skaitlinėje 750 jie stoji į prancuzų armiją. Iš jų jau užmušta 112, sužeista 48, nelaisvėję kenčia 20. Apgalvokim: 15% (beveik šešta dalis) užmuštų! Dar kariškoj tarnystėje randasi 52%. Tų tarpe kapelionais tarnauja 10, leitenantais 15, subleitenantais 31, adjutantais 8, seržantais 96, kapralais 59, dakturais 3, laivino oficeriais 6, laivino suboficeriais 2. Pažymėjimus gavo: Carbės Legijono ženklą (viršiausias Prancuzijos garbės ženklas)

gavo 27, karės medalius 16, karės kryžius gavo 200, pagirimų viršininkų gavo 239, už drasų pasitarnavimą laike užkrėčiamų ligų siautimo pažymėta 2, brittų D. U. C. ženklus gavo 3, Belgijos karišką kryžių 1, Serbijos aro medalį 1, Hispanijos Šv. Izabellos medalį 1. Iš 528 dovanas gavę tad už pasižymėjimą karėje 490, tai reiškia 93% visų skaitliaus. Kas gali su tais garbės vyrais, dvasioje taip išlavintais susilyginti? Dvasios išsilavinimas atspindi jezuituose „perdėm“.

Lietuviams jezuitai irgi nemaž yra pasitarnavę, ypač kaipo vieni ir pirmesnių įsteigėjų Lietuvoje mokyklų. Tokios mokyklos veikė Vilniuje, Varniuose ir kitur. Britanijos lietuviai pamena pasidarbavimą laike misijų jezuito vienuolio tėvo Benedikto.

P. Bulevičius, Derby. En.

ŠKOTIJOS L. K. PAŠALPOS DR.

PRANEŠIMAS.

Per birželio mėnesį palengvinta įstojimo mokėstis, vietoj 2 š. reikia mokėti tik 1 šil.

Pasinaudokit proga prie Draugijos prisidėti.

DIDŽIAUSIA ir SENIAUSIA

LIETUVIŲ ĮSTAIGA VISOJ

BRITANIJOJ.

Varpas L^{td} DRAUGOVĖ.

Krautuvė visokių valgomų ir šiaip kitokių daiktų.

DRAPANŲ KRAUTUVĖ.

Vyriškų ir moteriškų aprėdalu. Dirbtuvė moteriškų rubų pagal naujausios mados, kiekvienai pritaikinta.

WHOLESALE ŠTORAS.

Perkupčiams arba į kitas kriautuves parduodama daug pigiaus.

Kas ką nori gauti ar dažinoti mel-džiame kreiptis ant žemiau padėto adreso:

VARPAS L^{td}

104-116 Main Street,

Bellshill, Lanarkshire.

SAJUNGOS C-RO K-TO VALDYBOS, ADRISAI.

Pirmininkas: D. Strungis, 116 Main Str. Bellshill.

Jo pagalb. V. Miliunas, 41 Auchineth Rd. Blantyre.

Kasierius: kun. J. Norbutas, Mossend. *Finansų raš.* J. Valaitis, 281 Eglinton Str. Glasgow. S. S.

Centro raš. J.V encius, 281 Eglinton Str., Glasgow. S. S.

Revizoriai:

A. Karuža, 24 Hamilton Road ir A. Sakalauckas, abu ellshill.

Printed and Published by LITHUANIAN ST., JOSEPH'S SOCIETY at 281A Eglinton Street, Glasgow S. S.

SATURDAY. 1 JUNE 1918m